

Η Αριστερά στην Ευρώπη του 21ου αιώνα

Ο τίτλος της σημερινής συνάντησης. Ίσως όχι τυχαίο ότι στα ελληνικά "η νέα κοινωνική αλληλεγγύη" στα γαλλικά "νέες μορφές αλληλεγγύης" στα αγγλικά η "νέα πολιτική αλληλεγγύη".

Αθελά του, ο "δαιμών" της μεταφράσης επεβαλε την αμφισημία ενός ορου, και μιας προβληματικής, που όσο κεντρικά και αν είναι παραμένουν αντικείμενα μιας συνεχούς μετασημασιολογησης, και μιας συνεχούς ΑΠΟΡΙΑΣ.

Τι ~~είναι~~ ^{πλάττει} αλληλεγγύη. Μια τόσο φορτισμένη έννοια μπορεί να σημαίνει τίποτε και τα πάντα. Από τη συμβολική σπινθηροδότηση της οποιασδήποτε κοινότητας ως προς ο,τι θεωρεί "κοινό", μέχρι την θεσμική κατοχύρωση του γενικού φιλελευθερού ιδεογήματος της αδελφοτητας.

Στο σημερινό πλαίσιο θα πρέπει να ^{πρέπει} πούμε από την αρχή ότι δεν τίθεται θέμα μιας καταστατικής και γενικής αλληλεγγύης ανάμεσα στα άτομα.

Το ζήτημα είναι συγκεκριμένα ΠΟΛΙΤΙΚΟ και όχι αφηρημένα ΗΘΙΚΟ. Μιλάμε ~~λαϊκών~~ ^{αυτοίς} για οικονομική αλληλεγγύη. Δεν προκειται ~~απλά~~ ^{αυτοίς} για τὴν ~~ρητορικό ορισμό~~ ^{αυτοίς} μιας ευρύτερης συμβολικής αλληλεγγύας καταστάσης, αλλά για την θεσμική ευθύνη του Ολο-Πολιτείας για κάποιου τυπού και βαθμού συνδρομή στις υλικές ανάγκες των ατόμων, ~~για μια αποτελεσματική αλληλεγγύη.~~

Αυτό προϋποθέτει ήδη μερικές προφανείς παραδοχές που αντιστοιχούν στις σύγχρονες φιλελευθέρους-καπιταλιστικές κοινωνίες

Πρωτον, ότι η κοινωνία είναι δομημένη άνισα, ως προς την κατανομή των οικονομικών πόρων.

Δευτερον ότι λόγω της ανισότητας αυτής ωρισμένοι από τα μέλη της κοινωνίας ^{δεν είναι} ανυπερθετες δυσκολίες να ικανοποιήσουν τις άμεσες υλικές τους ανάγκες.

Τριτον, ότι το Ολο, καλείται να συνδραμεί ^{υπό ορισμένες φορές} τα αδύναμα μέλη του είτε με απευθείας παροχές πόρων είτε με θεσμικές παρεμβάσεις.

Και τεταρτον η οικονομική αλληλεγγύη αγδαικνυεται σε ευρύτερο και ρητο πολιτικό πρόβλημα και διακυβευμα.

Δεν υπάρχει βεβαία, ούτε και είναι δυνατόν να υπάρξει κοινωνία δίχως καμία μορφή αλληλεγγύης. Στις σημερινές όμως κοινωνίες, η αλληλεγγύη αυτή επικεντρώνεται στην οικονομική προστασία των ανθρώπων από ορισμένες από τις οικονομικές συνεπείες της εξατομικευσης και του κατακερματισμού του κοινωνικού σώματος.

Αναγνωρίζεται "κάποια" θεσμική ευθύνη του Ολου για την ικανοποίηση των βασικών αναγκών εκείνων των μελών που είναι "ηδη" σε μειονεκτική κατάσταση.

Και αυτό σημαίνει ότι κατά αρχήν τα μέσα ικανοποίησης των αναγκών βρίσκονται ηδη μοιρασμένα αναμεσα στα άτομα, μέσω των δεδομένων ατομικών δικαιωμάτων που επινέμουν ^{οικείο} ^{λαίδη} στους πορους αναμεσα στους κοινωνούς. Η αλληλεγγυή ^{οικείο} τίθεται ^{λαίδη} κατά ανάγκη και κατά επιταγή ως ζήτημα ανα-κατανομής μετά την "πρωτη" ανιση διανομη. Θεσπίζεται δηλαδή μια διανομή "δυο ταχυτητων", που αντιστοιχεί σε ένα διπλο αξιακο συστημα και σε μια διπλή σημασιολογηση της κατανομής αυτής. Έχουμε ταυτοχρονα μια "προ-αλληλεγγυα" διανομή των πορων που συνοδεύεται, σε ένα δευτερο χρόνο από μίαν "αλληλεγγυα" διανομή. Μια διανομή που είναι διορθωτικη του απολυτου φιλελευθερου ιδεωδους, και της ατεγκτης ατομιστικης δικαιωματοκρατίας. Αμμηχανα και αντιφατικά, συνυπαρχουν λοιπον δυο συστηματα σημασιων που οριοθετουν το προαιωνιο ζήτημα πως θα μοιραζονται οι ποροι αναμεσα στους κοινωνούς. Η αγορα ως προ-αλληλεγγυο συστημα κατανομής και η Πολιτεια ως αλληλεγγυο μετα-αγοραιο συστημα κατανομής πορων.

Και αυτό γίνεται μέσω της θεσπισης μιας εκ των ανω πολιτικης ΑΝΑ-κατανομής η οποία επεται και διορθωνει την πρωτη μη-πολιτικη αγοραιο διανομή αλλά δεν κατασκευαζει μια καταστατικά αλληλεγγυα κοινωνία.

Η αλληλεγγυή, η ουσιαστική κοινωνική δικαιοσύνη, η επιεικεία της κατανομής και η γενική κοινωνική αρωγή ως ρητα αντικείμενα πολιτικής παρεμβάσης και κοινωνικού προβληματισμού αρθρωνονται αρρηκτα με την δικαιωματοκρατία. Αυτό ακριβως είναι και το νεο πολιτικο στοιχειο που διευρυνει και μετατρεπει την "αυστηρα" ουδετερη φιλελευθερη συλληψη της δικαιοσύνης όπου ο καθενας δικαιουται να παρει ο,τι δικαιουται κα' αλλο. Σε τουτο ακριβως συνοψιζεται η ριζικα αντιφατικη σημαση της κοινωνίας και της κοινωνικής αλληλεγγυής. Είμαστε και αυτοσημαινομαστε ως κοινωνίες ΟΛΙΓΟΝ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΕΣ η ΣΧΕΤΙΚΑ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΕΣ και ΚΑΤΑ ΚΑΝΕΝΑ ΤΡΟΠΟ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΑ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΕΣ

Σε τι συνιστανται λοιπον οι θεσμικές παρεμβάσεις;

Σε σχετικες αναδιανομές πορων, κατά πρωτο λογο, αλλά επίσης και σε σχετικες αναδιανομές των προυποθέσεων για τη προσπάση στους πορους, δηλαδή σε σχετικες αναδιανομές "ευκαιριων", η και σχετικες αναδιανομές "κινδυνων". Η αλληλεγγυή συνιστάται δηλαδή στην/ ΣΧΕΤΙΚΗ πολιτικη-δημοκρατικη παρεμβάση στο

μ.ε.ρ.ν.η και

ΑΛΛΩΣ ισχυρον και λειτουργουν καθεστως των ανισων κοινωνικων κατανομων των στοιχειωδων προυποθεσεων για την επιβιωση και την αξιοπρεπεια.

Βασικη εκφραση αυτου του αιτηματος ηταν το κοινωνικο κρατος, το αλληλεγγυο κρατος, τα κοινωνικα δικαιωματα. Και στο πλαισιο αυτο λαμβαινε χωραν η συνεχης πολιτικη διαπραγματευση και συγκρουση αναμεσα στις πολιτικες ομαδες και τις κοινωνικες ταξεις. Το προιον διανμεονταν μετα απο μιαν αεναη αντιπαραθεση των οργανωμενων συμφεροντων. Αυτο ακριβως το συστημα βρισκεται σε κριση. Οπως επισης σε κριση βρισκεται το επι χρονια αποδεκτο συστημα των τριμερων διαπραγματευσων αναμεσα στο κεφαλαιο, στην εργασία και στο Κρατος ως προς τον προσδιορισμο των οριων και της εξελιξης των μορφων της "σχετικης αλληλεγγυης". Σε τετοιο σημειο που η ιδια η λεξη "κοπορατισμος" αρχιζει και γινεται βρωμικη. Κοντολογις, η κριση συνοψιζεται στην αποδυναμωση των πολιτικων μηχανισμων και διαδικασιων μεσα απο τις οποιες μεταβαλλονταν τα ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΓΓΕΝΟΥΣ "ΣΧΕΤΙΚΟΤΗΤΑΣ" η οποια χαρακτηριζει ΤΗΝ ΦΙΛΙΛΕΥΘΕΡΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ.

και πάλι
συνοψισμα
αναμεταξύ

-B-

Στο σημερινο αυτο πλαισιο, το δυσκολο και το πρωτογνωρο, ξανακαλουμαστε λοιπον να ορισουμε την κοινωνικη αλληλεγγυη, και μαζι της το νοημα της αριστερας. **Μια νεα αλληλεγγυη για μια νεα αριστερα.**

Για μιαν αριστερα η οποια, μεχρι τωρα τουλαχιστον, οριζονταν σε σχεση με την πολιτικη δραση, σε σχεση δηλαδη με τον τροπο που η πολιτικη καλειται να παρεμβει στις συνθηκες της υλικης ζωης των μελων της κοινωνιας. Τα νοηματα Δεξια και Αριστερα με αυτην την εννοια, ~~επονταν~~ και επονται του νοηματος της "πολιτικης" ως οργανωμενης και ονοματισμενης δεσμης κοινωνικων πρακτικων. Ετσι ~~λοιπον~~, η ιστορικη διακριση αριστερας και δεξιας απεκτησε το σταθερο αξιακο της νοημα που συνοψιζεται στην εμμονη της στην αναγκη προβολης της καταστατικης ισοτητας των ανθρωπων ως προς τις υλικες συνθηκες οι οποιες προσδιοριζουν την καθημερινη τους ζωη. Το πολιτικο διακυβευμα εντοπιζοταν συνεπως στην

Ας μην ξεχάσουμε

μεγιστοποίηση της σχετικής κοινωνικής αλληλεγγύης, και μαλιστα μεχρι τα εσχατα δυνατα της ορια.

Και εδω ακριβως εντοπιζεται η ιστορικη αμηχανια της τρεχουσας αντιληψης για το τι μπορει να σημαινει αριστερα. Σημερα, μεσα απο τις νεες ισχυουσες αξιακες αφετηριες της κοινωνιας, η αξια-ισοτητα εμφανιζεται ως καθαρα επικουρικη αφετηρια των κοινωνικων ρυθμισεων. Η παντα διαπραγματευσιμη ΣΧΕΤΙΚΗ αλληλεγγυη τεινει να μετασημασιολογείται σε ελαχιστη αλληλεγγυη. Εκεινο που μεχρι τωρα νοουνταν εξ υποθεσεως ως "μεγιστο διαπραγματευσιμο" μεγεθος αλληλεγγυης, και συναρτωνταν απο την πολιτικη δυναμη της αριστερας να επιβαλλει τις αποψεις της, αναδεικνυεται ως πολιτικα και αξιακά επικουρικη αφετηρια.

Με αυτην την εννοια, η ιστορικη ιδιατεροτητα της σημερινης συγκυριας εντοπιζεται στο οτι ο αριστερος πολιτικος λογος προσκρουει σε μια δομικη κριση των δικων του αξιων. Εγκαταλειποντας η σχετικοποιωντας την αξια της ισοτητας, που εξωθουσε στο αιτημα για την μεγιστοποίηση της αλληλεγγυας ανακατανομης, η αριστερα εμφανιζεται παραιτημενη απο την ιστορικη της αφετηρια. Και συνακολουθα, τεινει να εκλογικευσει την πολιτικη της υπαρξη με βαση αλλα ιδεολογηματα και αλλες προδιαγραφες που ερχονται σε αντιφαση με τις ιστορικες της θεμελιωσεις.

-Γ-

Με αυτην την εννοια, σε κριση δεν ειναι μονο η αριστερα, και τα αλληλεγγυα προταγματα της, αλλα η ~~εννοια~~^{αποψη} προσληψη της πολιτικης ως ονοματισμενης περιοχης κοινωνικη δρασης εν γενει. Και μαλιστα ευρυτερα ακομα, εκεινο που εχει ανατραπει διαμετρικα τα τελευται χρονια ειναι η αντιληψη για την ουσιαστικη ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ της πολιτικης σε σχεση με το ιδεολογημα και το προταγμα της κοινωνικης προοδου.

~~Να το πω ελληστικα.~~

Πραγματι, εδω ισως και να εντοπιζεται η θεμελιωδης ισως αντιφαση των σημερινων κοινωνιων. Ενω το πολιτικο συστημα ειναι το μονο τυποις "αρμοδιο" να παιρνει δεσμευτικες δημοκρατικες αποφασεις, ταυτοχρονα, το ιδιο αυτο πολιτικο συστημα φαινεται να αποδεχεται οτι η ουσιαστικη αρμοδιότητα" για τη δυναμικη της κοινωνικης προοδου βρισκεται εξω απ αυτην.

Το πολιτικο συστημα δηλαδη παυει να σημαινεται ως ο κατ εξοχην χωρος στο πλαισιο του οποιου θα πρεπει να γινεται η

διαπραγματευση αναμεσα στις παραταξεις και στις ταξεις, στις αξιες και στις υπαλλακτικες δυνατοτητες που ~~προβλεπονται~~ απο τον κοινωνικο λογο και την κοινωνικη βουληση. Η πολιτικη αντιπαραθεση, η δημοκρατικη πολιτικη δραση, ακομα και η συγκρουση δεξιας και αριστερας τεινουν ολο και περισσοτερο να πιστευουν και να συναποδεχονται οτι οι δυναμικες που μπορει να αλλαξουν την κοινωνια προς οποιαδηποτε κατευθυνση ειναι εξω-πολιτικες, και οτι δεν μπορει παρα να ειναι εξωπολιτικες. Η πολιτικη, η εκφραση της γενικης βουλησης ΔΕΝ θεωρειται πια αρμοδια για τη μεθοδευση της συλλογικης προοδου, ουτε για το ΠΟΣΟ αλληλεγγυα θελει να ειναι η Κοινωνια.

Και ετσι, προκυπτει μια μειζών συρρικνωση του πολιτικου ερωτηματος, του πολιτικου διακυβευματος.

Αντι των ερωτηματων για το τι πρεπει να γινει εν γενει, και το τι θελει το κοινωνικο σωμα, τιθεται το στενο ερωτημα πως η πολιτικη μπορει να "διευκολυνει" και να "προσαρμοσθει" στα εκτος αυτης κειμενα. Η Πολιτικη νοειται ως επικουρικη και οχι ως αυτονομη σφαιρα δρασης.

Και ομως, δεν μπορει, φυσικα, να θεωρειται βεβαιο οτι η τεχνικη προοδος, η επιστημονικη προοδος, η οικονομικη προοδος και η κοινωνικη και ηθικη προοδος ειναι διασδικασιες ομορροπτες και ομολογες. Και κατ επεκτασιν ακομα ~~λιγοτερο~~ ^{πολιτικη} αθεμελιωτο ειναι το αξιωμα που ~~που~~ εγκαθιστα την εν γενει μεθοδευση της "προοδου" εκτος πολιτικης αρμοδιοτητας. Μολαταυτα, αυτη φαινεται να ειναι η θεμελιωδης παραδοχη που επικαθοριζει την σημερινη προσληψη των οριων της πολιτικης δρασης. Το ερωτημα για την ανευ ορων συμβατοτητα και ομορροπη εξελιξη και συνεργεια ολων των μορφων προοδου δεν επιτρεπεται καν να τεθει, ουτε καν υπο τας γραμμες. Η ~~πολιτικη~~ ^{ως κοινωνια} φαίνεται να εχει αποφασισει απαξ και δια παντος οτι η μεθοδευση των αιτιωδων και αυτονομων παραγοντων που ενεργοποιουν την κοινωνικη "προοδο" βρισκεται εκτος του επιτρεπτου πεδιου ~~της~~ ^{πολιτικης} δρασης. Και ετσι, η κεντρικη "ΣΗΜΑΣΙΑ", το κεντρικο σημαινον ΠΡΟΟΔΟΣ" εμφανιζεται ως ανεξελεγκτη, ως εξωνενης, ως εκτος πολιτικου η δημοκρατικου ελεγχου, ως αγνωστη, ως στοιχημα, τελικα δε ως θρησκεια.

Πραγματι, ολοι οι παραγοντες που προσδιοριζουν την κοινωνικη μεταβολη ενεργοποιουνται εφεξης απο δυναμεις που ξεφευγουν εντελως απο τον κοινωνικο ελεγχο. Η οικονομια, η επιστημη, η τεχνικη θεωρουνται αξιωματικα ως "αυτονομες" και αυτοσωρευομενες διαδικασιες, με τη δικη τους δυναμικη και λογικη.

Και έτσι οι δυνάμεις εκείνες που καλούνται να ενεργοποιήσουν την προοδο και την ουτοπία αναδεικνύονται σε "ανευθυνες". Οι δυνάμεις που μετασχηματίζουν τον κόσμο δεν δίνουν λογαριασμό σε κανέναν. Η κοινωνία εναποθέτει τις ελπίδες της σε ένα εξοπολιτικό εξωθεν.

Αυτο όμως είναι η εσχάτη πλάνη. Δεν έχουμε παρα να σκεφθούμε τα παραδείγματα των οικολογικών καταστροφών και της εξαθλίωσης και εξαχρείωσης του τρίτου κόσμου παρόλα τα ευχολογία του Ρίο και του ΟΗΕ, δεν δίνουν τίποτε άλλο παρα ότι αντίθετα με την ειρωνική φόρμουλα του Μαντεβίλ, οι ιδιωτικές διατροφές οδηγούν παντού εκτός από το κοινό καλό. Η πολιτική με αυτήν την έννοια αρκείται να "διαχειρίζεται" την προοδο, δεν την διαπραγματεύεται, δεν την υποβάλλει στην κριτική του κοινωνικού σώματος. Έτσι όμως παραιτείται από τον δυσκολο λόγο, παραιτείται από τη επίπονη προσπάθεια συνειδητής σταθμίσης και επιλογής του καλού και του κοινωνικά ωφελίμου, παραιτείται από το προτάγμα του διαφωτισμού, παραιτείται από τη διαπραγματεύση της κοινωνικής αλληλεγγύης. ~~Χάνοντας χάσει την θεμελιώδη της αξιολόγηση μέσα από τις τερατώδεις παρενέργειες της απόλυτης πολιτικής προταγματικότητας, παραιτείται από την ελάχιστη δυνατότητα της να προτάσσει να πραγματοποιείται να προοδεύει~~ Η πολιτική παραιτείται από το δικαίωμα στην κοινωνική αυτοθεσπίση μέσω του Λόγου.

Το άλλοθι είναι βεβαία "τα πράγματα". Τα εξωθεν και πέραν του λόγου "πράγματα", η πραγματικότητα που υποτίθεται ότι νίκησαν. και έτσι, εφεξής, η κοινωνία, ολο και περισσότερο, αλλάζει και "προοδεύει" ή "δεν προοδεύει" ερμηνή της πολιτικής, ερμηνή της δημοκρατίας, ερμηνή του οποιουδήποτε συλλογικού λόγου. Και έτσι, επίσης ερμηνή της πολιτικής και του λόγου, εξελίσσονται οι μορφές και τα νοήματα που διεπουν ο,τι αναφέρεται στην κοινωνική αλληλεγγύη, στον τρόπο που νοείται και θεσπίζεται η άμεση σχέση ανάμεσα στους ανθρώπους που συγκροτούν την κοινωνία.

-Δ-

Παραδειγματικά θα αναφερθώ σε ΔΥΟ ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ ΠΟΥ νοηματοδοτούν στις μέρες μας, τον ΤΡΟΠΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ και τις ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ, και κατ'επέκτασιν οριοθετούν τον τρόπο με τον οποίο "πρέπει", υποτίθεται, να μοιράζονται οι περιορισμένοι

ποροι αναμεσα στους ανθρωπους, Αυτες οι λεξεις επικαθοριζουν το συγχρονο νοημα της κοινωνικης αλληλεγγυης. ΕΥΛΥΓΙΣΙΑ ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ. Η μια ειναι τεχνικη-και αναφερεται στην οργανωση της παραγωγης και κατατεινει στην αρση των οποιωνδηποτε περιοριστικων μετρων, που σπινευαν στην προστασια των εργαζομενων. Η αλλη αναφερεται στην ακομα γενικότερη αρχη που πρεπει να διεπει την δημιουργια ατομικων εισοδηματων. Μπορεις να ζησεις μονο με τον ιδρωτα του προσωπου σου. There is nothing like a free lunch.

Οι δυο αυτες λεξεις παραπεμπουν σιωπηρα σε απαρεγκλητες φιλοσοφικες και ηθικες παραδοχες. Μεσα απ αυτες, θεωρειται δεδομενο οτι η επιβιωση του ανθρωπου δεν ειναι και δεν πρεπει να ειναι αυτοτελες δικαιομα, και οτι αντιστοιχα, η εργασία δεν ειναι καθηκον εναντι στο συνολο. Εργασία και επιβιωση συναπτονται μεταξυ τους στο πλαισιο του συστηματος των αναγκαιων ορθολογικων επιλογων του ατομου που δρα για να αποκτησει οσα χρειαζεται και επιθυμει. Κανεις λοιπον δεν δικαιουται να επιβιωσει, παρα μονο ως αμοιβη της ατομικης συμβολης του στην παραγωγη. Και συνακολουθα, κανεις δεν χρωσταει τιποτα σε κανεναν., Εισπραττεις ο,τι συμβαλλεις.

Γυριζουμε δηλαδη στις "καθαρες" φιλελευθερες αρχες, που ειχαν εν μερει υποχωρησει στις πρωτες δεκαετιες μετα τον πολεμο. Το εμπορευμα εργασία δεν προστατευεται ειδικως. Ειναι, σημαινεται και ρυθμιζεται οπως ολα τα αλλα. Και η επιβιωση του καθε ατομου εξαρταται απο την δυνατοτητα του να προαγει τα συμφεροντα του "εργαζομενος" με τους ορους που προδιοριζονται απο την ελευθερη αγορα.

Ολες οι "αλλες" αξιακες καταβολες, ολοι οι προβληματισμοι για το δεον, ολα τα θεσμικα διλληματα απορρυθμιζονται και καταργουνται ως πολιτικα δικαυβευματα. Τα προβληματα που επι αιωνες αποτελουσαν το αντιεκιμενο της πολιτικης σκεψης και δρασης γινονται απαγορευμαενα. Και ολες οι λεξεις, και οι καταταξεις των τελευταιων δεκαετιων χανουν το συγκεκριμενο πολιτικο τους νοημα.

Και ετσι μπορει κανεις να ρωτησει: Που ειναι η αριστερα εδω μεσα; Που ειναι η πολιτικη; Τι σημαινει "πολιτικη" οταν γινεται αξιωματικα δεκτη μια νεα μετα-κοινωνικη εξισωση: Ο,τι ειναι πραγματικο ειναι ορθολογικο. Το πραγματικο ειναι ευλινυστο. Αρα το

ευλυγιστο είναι ορθολογικο. Και κατ επεκτασιν μπορει να πρεπει. αν χρειαστει, να νινει και αριστερο.

Βεβαια, υπαρχουν ορια και αντιστασεις. Το πανταχου παρον φαντασμα που απειλει να ανατρεψει ολες τις σημασιες ειναι βεβαια η ανεργια. Αλλα και εδω τα πραγματα δεν ειναι τυχαια: Οι λεξεις και οι επιλογη τους δεν ειναι ποτε αθwes. Γιατι η ανεργια θεωρειται ως το κυριο, η και το μονο "κακο"; Γιατι οχι η ανισοτητα, η φτωχεια, η αβεβαιοτητα, το περιθοριο, η πεινα η η απελπισια; γιατι οχι και η ατυχια. Γιατι η αλληλεγγυα παρεμβαση της Πολιτειας θα επικεντρωθει επιλεκτικα σε μια και μονο απο τις εκφανσεις των δεινων. Το ερωτημα ειναι μειζον, λγω των συμπαραδηλωσεων του. Και η απαντηση ισως βρισκεται στο γεγονος οτι το προβλημα της ανεργιας ειναι δυνατον να θεωρηθει ως αντιμετωπισιμο με εξωπολιτικες μεθοδου; στην κοινωνια, με την παρεμβαση της τεχνολογιας, της αγορας, των ιδιωτικων επενδυσσεων, με την εξωθεν προοδο, κοντολογης με την ανταγωνιστικη και παραγωγιστικη αναπτυξη. Η μαχη κατα της ανεργιας ειναι δυνατη ακομα και εαν συντηρηθει η επιταγη για συνεχη συρρικνωση της πολιτικης αρμοδιοτητας.

Πραγματι, η επικεντρωση του κοινωνικου προβληματος στην τεχνικη καταπολεμηση της ανεργιας ειναι απολυτως συμβατη με το αξιωμα της γενικης ανταποδοτικότητας. Αρκει να παραμενει ορθια η αφετηριακη αρχη. Δικαιουται κανεις να αμειφθει μονον εαν συμμετεχει στην παραγωγη. Αρα το αιτουμενο ειναι ο καθενας να μπορει να συμμετεχει στην παραγωγη. Και αυτο φθανει.

Εδω ομως συνοψιζεται το τερασσιο παραδοξο. Σε μια κοινωνια οπου η παραγωγικοτητα αυξανεται ιλλιγιωδως, και οπου οι συνολικες ωρες εργασιας που απαιτουνται για να παραχθει το παραγομενο προιον φθινουν συνεχως, οχι μονο εξακολουθει να πρυτανευει το αξιωμα της πληρους ανταποδοτικότητας, αλλα και οι οροι του τηρουνται ολοενα αυστηροτερα. Ο παραλογισμος του ορθολογισμου εγκειται στο οτι η τεχνολογια δεν απελευθερωνει τους ναθρωπους απο το μοχθο, αλλα εξωθει ολοενα και πιο πολλους στην ανεχεια. Και γιαυτο ακριβως ειναι απολυτα παραλογο το κοινωνικο προβλημα να επικενντωνεται αποκλιστικα στην ανεργια, χωρις καν να τιθεται σαν αχνο εστω ενδεχομενο η αναδιατυπωση της σχεσης αναμεσα στην παραγωγικυτητα, την εργασια, την επιβιωση και την κατανομη των πορων.

Οι προεκτασεις είναι σαφείς και απειρές.

Πραγματι,

- Τα κενυσιανά μεγάλα δημοσία έργα ξεχάστηκαν)

- Το ίδιο και η δημοσία απασχόληση.

- Και, κυρίως, εξοβελίζονται βαθμιαία από το πολιτικό φαντασιακό, άλλες μορφές "παροχών" και "αρωγής" που δεν στηρίζονται στον ανταποδοτικό ορθο-λογισμό. Η Πολιτεία έχει λοιπόν μεν ευθύνη για την μείωση της ανεργίας, αλλά δεν δικαιούται ούτε και "πρέπει" να παρεμβεί η ίδια ευθέως στην αγορά εργασίας, ^{αλλά} να ^{επιβάλλει} σταβεί το θεμελιώδες αξίωμα της ανταποδοτικότητας. Δεν δικαιούται να μοιράσει πόρους στα θύματα χωρίς προϋποθέσεις, ούτε να απαφασίσει ότι οι "διαθεσίμες" θέσεις εργασίας θα μοιραστούν διαφορετικά ανάμεσα στους ανθρώπους. Απλώς καλείται να παρεμβάλει στα περιθώρια. Ό,τι μπορεί να προκαλέσει τη δημιουργία "θέσεων εργασίας" στον ανεξέλεγκτο ιδιωτικό τομέα είναι καλό. Δεν ενδιαφέρει τι θέσεις, ποσο πληρώνονται, για ποσο χρόνο, με ποιες συνθήκες. Δεν ενδιαφέρει "ποιοί" μένουν απεξω, και γιατί. Δεν ενδιαφέρει επίσης "τι" παράγεται, ποιο είναι το κοινωνικό αποτέλεσμα της παραγωγής, ποιες οι προεκτασεις της. Και κυρίως δεν ενδιαφέρει το ερώτημα εάν μια άλλη μορφή οργάνωση της εργασίας και της κατανομής των πόρων είναι εφικτή η ευκαία.

-Δ-

Και έτσι, το καιριο ζήτημα της κοινωνικής οργάνωσης της εργασίας "τιθασσέυεται" μετασημασιολογούμενο σε πρόβλημα ανεργίας, το οποίο θα πρέπει να "λυθεί" μέσα από την επικουρική κοινωνική αλληλεγγυή. ~~Παρά ταύτα~~ όμως, για να είναι "πειστική" η αλληλεγγυή παρεμβάση εναντίον της ανεργίας, χρειάζεται μια περαιτέρω παραδοχή. ΠΡΕΠΕΙ να υποτεθεί ότι, παρά την τεραστία αύξηση της παραγωγικότητας, η "ευελικτή" και ευλυγιστή αγορά εργασίας την οποία απαιτεί η εξωθεν προσδιοριζόμενη ανάπτυξη "φτιαχνει" και ΘΑ φτιαχνει επαρκείς "θέσεις".

Μονο έτσι μπορεί να θεωρείται ότι η "προοδος" θα λαμβάνει χώραν μέσω της ανεξέλεγκτης εξω-πολιτικής πραγματικότητας. Και μονο έτσι μπορεί το Όλο να απεκδυεται της περαιτέρω "ευθύνης". Έτσι, για όσους "εργάζονται" υπό οποιουδήποτε ορους, το "κοινωνικό ζήτημα" θεωρείται λελυμένο. Η σχετική ηθικοποίηση της πολιτικής και της οικονομίας που εκφράζεται από τη σχετική αλληλεγγυή φθάνει στα όρια της.

Το "Ελλάδα 30"
Ελλάδα
17η Οκτωβρίου
Οκτώβριος
2070

Η Πολιτεια απλως προσπαθει να προκαλεσει και να εξασφαλισει τις δυνατοτητες ιδιωτικης προσφορας εργασιακων θεσεων. Το ζητημα της ανεργιας συνοψιζεται λοιπον σε ζητημα δημιουργιας των αγοραιων προυποθεσεων για να μπουν ολα τα ατομα στο ανταγωνιστικο παιχνιδι της επιβιωσης. Περαν αυτου δεν υπαρχει αμεση ευθυνη του Ολου.

Το τραγικο αποτελεσμα ειναι γνωστο. Ποσοστα ανεργιας, ποσοστα κερδους, ανισοκατανομη κλπ.

Ενα λοιπον ειναι περιπου βεβαιο, τουλαχιστον προς το παρον: Η ελευθερη αγορα και η ελευθερη τεχνικη προοδος δεν οδηγουν σε αυξηση της απασχολησης, αλλα σε διογκωση της ανεργιας. Η τεχνικη και επιστημονικη προοδος ΔΕΝ συνεπαγεται την ορατη διευρυνση των θεσεων εργασιας. και ουτε προβλεπεται κατι τετοιο. Αυτο ειναι και το "μεγαλο μυστικο" που πρεπει να αποκρυβει. Οπως δε και ολες οι κοινωνιες, ετσι και η δικη μας δεν μπορεί να αναπαραχθει αλλοιως παρα τηρωντας τα μυστικα της, η τουλαχιστον παιζοντας το ρολο εκεινου που τηρει τα μυστικα. Της αδιαβλητης αυθεντιας που σημερα ειναι η ελευθερη και ανταγωνιστικη αγορα.

Στο εξης λοιπον, και αν ακομα κανεις δεν μπορεί να αμφισβητησει οτι ενα μεγαλο μερος του πληθυσμου εξωθειται εξω απο τις εργασιακες σχεσεις, ταυτοχρονα ολοι τεινουν να συναποδεχονται οτι ΣΤΟ ΜΕΛΛΟΝ, ολα θα πανε καλυτερα. Αν αφησουμε το κεφαλαιο και την αγορα, να λειτουργησουν απερισκεπτα, το μονο επιμαχο ζητημα, το ζητημα των θεσεων εργασιας, θα λυθει εν τελει απο μονο του. Αυτο ισως να συνοψιζει την σημαντικότερη κοινωνικοπολιτικη μυθοποιηση των τελευταιων δεκαετιων.

Και στο μεταξυ, η πολιτικη χειμαζει, πουλωντας απλως ελπιδα. Ως ετεροφωτη και ετερονομη, διατυπωσε ενα νεο ΠΑΣΧΑΛΕΙΟ ΣΤΟΙΧΗΜΑ. Το στοιχημα μιας εξωθεν καθολικης εξω-πολιτικης προοδου που εμφανιζεται ως ιστορικη νομοτελεια και ως εντελεχεια της φυσης των πραγματων. Η προοδος θα ελθει "ΕΞΩΘΕΝ", και μονη της.

Στο μεταξυ, χρειαζεται απλως "υπομονη". Τα θυματα της δομικης ανεργιας οφειλονται στην αναγκαια "περιοδο προσαρμογης" της κοινωνιας στις εξωπολιτικες επιταγες της νεας τεχνολογιας. Και οπως παντοτε, και αυτη τη φορα, η "κριση" εμφανιζεται ελπιδοφορα. Τα προβληματα ειναι "απλως" προσωρινα. Η

ελευθερη αγορα-πραγματικοτητα ειναι εκει για να φερει τη γη της επαγγελιας.

Ως τοτε ομως: Οι ορατες επιπτώσεις της κρισης προσαρμογης ειναι καταλυτικες. Ακομα και εαν η ατερμων προοδος θα τους απορροφησει υποτιθεται καποτε, οι δομικα ανεργοι και περιθωραιοι ειναι εκει, ορατοι, απειλητικοι, βουβοι η θορυβωδεις. Το συστημα απειλειται να εκραγει, παντου. Οχι μονο απο τους εργαζομενους, αλλα κυριως και απο εκεινους που εξωθουνται εξω απο το συστημα.

-ΣΤ-

Αναγκαια συνεπεια των παραπανω ειναι η μεταβολη των ορων υπο τους οποιους ειναι δυνατον να νοηθει αμεσα το ζητημα της κοινωνικης αλληλεγγυης και της ανακατανομης. Για να διατηρει μιαν ελαχιστη πειστικοτητα, η σχετικη αλληλεγγυη οφειλει να επεκταθει και στους εκτος κοινωνιας. Μια διαπραγματευση που προηγουμενωσ, μπορουσε να νοειται ως απλος και πολιτικα διαπραγματευσιμος επιμερισμος αναμεσα στο κεφαλαιο και στην εργασία εκφυγνυται υπο το βαρος των εξωθεν δεδομενων. Σημερα προσετεθη και ενας νεος τριτος ορος: ΟΙ ΕΚΤΟΣ, οι πληθυσμοι των μονιμως ανεργων, των μη απασχολησιμων, των περιθωριακων, εκεινων που δεν εχουν ουτε τις γνωσεις, αλλα ουτε και τη βουληση να παλεψουν για να βρουν δουλεια. Η ρυθμιση της σχετικης κοινωνικης αλληλεγγυης και της κατανομης δεν απευθυνεται λοιπον πια μονο στους "φτωχους" ανεργους που καλουνται να γινουν εργαζομενοι, αλλα οφειλει να επεκταθει και στους "εκτος κοινωνιας". Και αυτοι, βρισκονται ταυτοχρονα και εκτος πολιτικου παιχνιδιου, εκτος διαπραγματευτικων διαδικασιων. Ετσι για να εχει νοημα, η "σχετικη" ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ πρεππει να επεκραθει και ΕΚΤΟΣ ΤΩΝ ΤΕΙΧΩΝ. ΤΟ "ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΤΡΙΤΟ", θα πρεππει να ειναι αμεσο αντικειμενο πολιτικων και οικονομικων παρεμβασεων. Αυτη καθ εαυτη, η μαχη κατα της ανεργιας δεν αποτελει επαρκη εκδηλωση αμεσης κοινωνικης αλληλεγγυης. Ουτε κατασκευααζει "θεσεις" Ουτε βοηθαι ευθεως εκεινους που ειναι απεξω. Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ ΕΜΦΑΝΙΖΕΤΑΙ οχι μονον ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗ και ΣΧΕΤΙΚΗ αλλα και ΣΥΓΚΥΡΙΑΚΗ.

Ομοια

Τα "κακα" του παροντος αντιμετωπιζονται μονο στο μετρο που δεν ανατρεπεται το στοιχημα του "μελλοντος". Η εξωπολιτικα

ενεργοποιουμένη προοδος δεν επιτρέπεται να τεθεί σε αμφιβολία. Το Πολιτικό Εξωθεν μόνο θα δώσει τη λύση. Αυτό λατρεύουμε και σε αυτό θυσιαζόμαστε. Και γιαυτό και η ΟΠΟΙΑΔΗΠΟΤΕ μάχη επιτρέπεται να δοθεί μόνο στο μέτρο που εμφανίζεται συμβατή με τις υποτιθέμενες προϋποθέσεις της ανταγωνιστικής ανάπτυξης.

-Ε-

και τις βήματα της

Ο φетиχισμός της τεχνικής-επιστημονικής-οικονομικής ανάπτυξης ως καθολικής προόδου έχει λοιπόν οδηγήσει στη συρρικνώση της δυνατότητας της πολιτικής να θέσει υπό τον θεσμικό και αξιακό της έλεγχο το μέλλον της σχέσης αλληλεγγύης και μάλιστα από δύο όψεις.

Έντελως επιγραμματικά λοιπόν πρωτον. Η μικροηλεκτρονική και η τηλεματική επιστήμη επιτρέπει την αυξουσα αποσυνδεδασή της εργασίας από την διαδικασία της παραγωγής. Εκείνοι που ελέγχουν τη παραγωγή, το κεφάλαιο και η τεχνολογία, έχουν την αυξουσα τεχνική δυνατότητα να υποκαθίστουν νεκρή εργασία στη ζωντανή εργασία, και τούμπανιν. Οι πρακτικές υπαλλακτικές δυνατότητες είναι απείρες. Οι οργανωστικές δομές δεν είναι δεδομένες. Ευλυγισία σημαίνει ακριβώς συνεχής ευχερεία μεταβολής των οργανωστικών δομών και της οργανικής συθεσης του κεφαλαίου, δίχως να λαμβάνεται υπ όψιν η συγκεκριμένη συνεπεία των εξελίξεων επάνω στους ανθρώπους που εργάζονται, και επιβιώνουν μέσω της εργασίας τους.

δευτερον. Η "παγκοσμιοποίηση", για την οποία έγινε ήδη λόγος, συνεπαγεται την αυξουσα ευχερεία της μεταβολής των χωρικών συνδέσεων πολλών παραγωγικών διαδικασιών.

Και έτσι, το "σύστημα" φαίνεται να επιβάλλει τους όρους του.

Καμμία πολιτική δεν θεωρεί ότι θα μπορούσε, ακόμα και εάν το ήθελε, να οργανώσει και να προγραμματίσει αξιακά το "μέλλον" των εργασιακών σχέσεων, και το μέλλον της αλληλεγγύης.

δαφνιστόν

Καμμία πολιτική δεν μπορεί να παρεμβεί στα ερωτήματα

"τι πρέπει να παραχθεί",

"πώς πρέπει να παραχθεί το προϊόν"

Τι "πρέπει" να είναι εμπόρευμα.

Ποιο πρέπει να είναι το νόημα του δικαιώματος στην ιδιοκτησία, και

Πώς ενδεχομένως θα ήταν δυνατόν να νοείται και να

κατοχυρώνεται ένα "αρνητικό" και "αμυντικό" και μόνον ατομικό δικαίωμα στην ιδιοκτησία.

"Ποια πρέπει" να είναι η σχέση ανάμεσα στο αγοραίο και στο μη αγοραίο.

Ποια θα έπρεπε να είναι η σχέση ανάμεσα στην επιβίωση και στην εργασία.

Ποια θα έπρεπε να είναι η σχέση ανάμεσα στο ατομικό συμφέρον και στο κοινό συμφέρον.

Ποια είναι η σχέση ανάμεσα στο υλικό και στο συμβολικό.

Πως πρέπει να επηρεάζει η αύξηση της παραγωγικότητας την οργάνωση της παραγωγής

Η, πως και σε ποια σημεία ορίζουμε το αμεταθέτο ελαχιστο της συμβολικής κατασκευής του ολου ως κοινωνίας μέσω του προσδιορισμού του ΟΡΙΟΥ ΤΗΣ ΣΧΕΤΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ.

και περαιτέρω, το ερωτημα αν

Υπάρχουν "δημοσιες αξίες" και "δημοσια αγαθα" που πρέπει να προηγούνται των ιδιωτικών συμφεροντων;"

και το ακομα θεμελιωδετερο ισως ερωτημα εαν,

ΥΠΑΡΧΕΙ "ΑΞΙΑΚΗ" ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ;

Με αυτην την εννοια, το κεντρικο ζητημα της "αλληλεγγυης" τιθεται ως ζητημα ορισμου της ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ της πολιτικης. Αρμοδιότητας να μπορει να κρινει ανα πασαν στιγμη το τροπο που συναρθρωνεται αξιακα το υλικο και το συμβολικο, το ποσοτικο και το ποιοτικο. Της αρμοδιτητας να θετει το ζητημα της σχεσης "αναπτυξης" και "προοδου" ως ανοικτο ερωτημα και οχι ως εξωθεν δεδομενο. Της αρμοδιτητας να συλλογιζεται δημοκρατικα και να αποφασιζει κυριαρχικα τι και ποσο πρεπει να "θυσιαζουν" οι σημερινες γενεες, -και κυριως τα σημερινα "θυματα", - χαριν των μελλουσων γενεων που εχουν υποτιθεται εξασφαλισμενη την εισοδο τους στη βασιλεια των ουρανων. Της αρμοδιτητας να αξιολογει τη σχεση του ολου με το χρονο. Αυτο υπηροξε παντα το διακυβευμα της συγκρουσης αναμεσα στη αριστερα και στη δεξια. Η σχεση αναμεσα στο ΑΘΡΟΙΣΜΑ και στο ΥΠΟΛΟΙΠΟ. Που ειναι και παραμενει αξιακα προσδιοριζομενη, δηλαδη οχι λογικη αλλα διλληματικη και συγκρουσιακη. Ολα γινονται για να ορισθει ο τροπος που θα μοιρασθει το ΚΑΤΑΡΑΜΕΝΟ ΜΕΡΙΔΙΟ, οχι μονο στο ΧΩΡΟ, αλλα και στο ΧΡΟΝΟ.

Ομως για να τεθουν και παλι τα ζητηματα αυτα, θα πρεπει να ΕΠΑΝΕΛΘΕΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ.

Θα πρέπει να επανακοινωνικοποιηθούν και να επαναπολιτικοποιηθούν τα "απαγορευμένα" ζητήματα

- των ορών εργασίας,
- της αξιωματικά "ανταποδοτικής" σχέσης εργασίας και αμοιβής
- του δικαιώματος στην παιδεία και στον πολιτισμό, ως μη κατ' αναγκήν συναρτημένα με την παραγωγή, το επάγγελμα και την ανταγωνιστική εργασία,
- του δικαιώματος στην επιβίωση και στα θεμελιώδη αγαθά όπως η υγεία, η στεγή, η τροφή και το περιβάλλον
- και κυρίως, το ζήτημα της "ελαχίστης" συμβολικής δομής της κοινωνίας και της αλληλεγγύης.

Θα πρέπει να επανέλθει η δυνατότητα του αυτοθεσπιζόμενου Ολου να κρίνει εάν θέλει κυριαρχικά για το ζήτημα της ανταποδοτικότητας και της ευλυγισίας στην οργάνωση των παραγωγικών σχέσεων.

ΠΩΣ ΟΜΩΣ;

Ποιες είναι οι κοινωνικές προϋποθέσεις για να μπορεί να επανακαμφεί η "πολιτική" ως καθολική αξιακή αξιότητα.

Πως να ξεφυγούμε από την μεγγενη της εξώθεν δεδομένης "εθνικής" αναγωνιστικής και παραγωγιστικής μεγιστοποίησης.

Πως να επιβαλλούμε την δημοκρατική επιστροφή των θεμελιωδών αξιακών ερωτημάτων. Πως να ξαναεισαγάγουμε μια πολιτική διάσταση στα καθημερινά διακυβεύματα, έτσι ώστε η "αριστερά" να μπορεί να αρθρώσει ένα νέο λόγο, που να μην είναι αγκυλωμένος στα απαρεγκλήτα παραγωγιστικά εξώθεν; Πως να μπορέσουμε να επανηθικοποιήσουμε την κοινωνία, θέτοντας το θεμελιώδες ιστορικό ερώτημα της σχέσης ανάμεσα στην αλληλεγγύη και στην αμοιβαιότητα.

Πως να ενεργοποιήσουμε μίαν ιστορία, που και αν ακόμα φυσικά δεν "έχει τελειώσει", μοιάζει ολοένα και πιο δυσκίνητη και καθηλωμένη στις προδιαγραφές που της έχουν τεθεί από πάνω, προφανώς από εκείνους που θέλουν να την τελειώσουν μία για πάντα και στον αιώνα τον άπαντα;

Διευκρίνιση
Ενα είναι/βεβαιο: Οτι, υπό τις παρούσες συνθήκες, μια τέτοια "επιστροφή της πολιτικής" είναι δυσκόλη αν όχι αδύνατη στα πλαίσια των δεδομένων "εθνικών κρατικών σχηματισμών".

Καμία μικρή χώρα δεν είναι σε θέση να θέσει το ζήτημα εάν η όχι επιλέγει να "συγκλίνει" όχι βεβαία στα κριτήρια του Μαστριχτ, αλλά στις ευρύτερες μορφές που έχουν επιβληθεί τόσο από την επιστήμη και την τεχνική, όσο και από την λεγόμενη

"παγκοσμιοποίηση", που δεν πρέπει να το ξεχναμε, δεν είναι κατά κανένα τρόπο μια απλή και απαρεγκλητή "τεχνική" εξέλιξη, αλλά μια συνειδητή πολιτική και εξουισαστική επιλογή, η οποία έγινε όπως έγινε, αλλά θα μπορούσε καλλίστε να μην ενείνινει. Καμμία μικρή χώρα δεν μπορεί να αναπροσδιορίζει από μόνη της την αρμοδιότητα της πολιτικής.

Θα πρέπει λοιπόν να σκεφτούμε ευρύτερα. Και στο σημείο αυτό, παρά τα φαινόμενα, η Ευρωπαϊκή Ένωση μπορεί να αποδειχθεί πολύ σημαντικότερη από ότι φαίνεται.. *Το σύνολο πρέπει να*
Εντλως επιγραμματικά, θα θίξω τρία σημεία,

A. Από τη μια μεριά, η Ευρωπαϊκή Ένωση συγκροτεί, τουλάχιστον δυνάμει, μίαν επαρκώς μεγάλη οικονομική και πολιτική δύναμη ώστε να είναι δυνατόν και να συμβάλει στην μερική αναδιאτυπωση των ορών λειτουργίας της παγκοσμίας οικονομίας, και να μπορεί να επιλεγεί, ως ένα βαθμό τουλάχιστον, τους όρους με τους οποίους η ίδια θα συμμετέχει στο παγκόσμιο σύστημα. Η Ευρώπη θα μπορούσε να κάνει οποιαδήποτε πολιτική επιλογή, δίχως να καταρρευσει. Εάν λοιπόν συνετρεχαν οι εσωτερικοί πολιτικοί και ιδεολογικοί όροι, θα ήταν καλλίστε δυνατόν στο πλαίσιο της ΕΕ να αναδιאτυπωθεί το ζήτημα της αθρρωσης του αιτηματος της αλληλεγγυης και του αιτηματος της αναπτυξης με σχετικά αυτονομους όρους.

Θα ήταν δηλαδή δυνατόν να σκεφθεί κανείς ότι μία κοινή πολιτική απόφαση να προταξει σε ορισμένα σημεία 'το ζήτημα της αλληλεγγυας ενισχυσης του κοινωνικού ιστου ακομα και εις βαρος των εξωθεν διδομενων αμεσων αναπτυξιακων δυναμικων θα μπορούσε να επιχειρηθεί από κοινου.

B. Δευτερον, Η Ευρώπη είναι ο κατ'εξοχήν ιστορικός και γεωγραφικός πολιτιστικός χώρος, όπου η παραδοση μιας υπαλλακτικής αριστερης κοινωνικής προβληματικής είναι ακομα ζωντανη. Παρόλη τη διαβρωτική ιδεολογική επιρροη των παγκοσμιοποιημενων καταναλωτικων και ατομικιστικων ιδεολογιων, ο ευρωπαϊκος χώρος είναι ο κατ'εξοχήν εκείνος χώρος που προβαλλει ακομα ωρισμενες ιδεολογικές και πολιτικές αντιστασεις. Η νικη των σοσιαλιστικων πολιτικων δυναμεων στην τελευταία περιοδο σηματοδοτει ίσως, όχι τόσο την επιθυμία αλλαγης φρουρας, αλλά την συνειδηση 'οτι πρέπει και μπορεί να αναζητηθουν νέες διεξοδοι προς την κατευθυνση της αναδιאτυπωσης και διευρυνσης της πολιτικής αρμοδιότητας. Παρόλη την φαινομενη εξακολουθητική συρρικνωση των πολιτικων πρωτοβουλιων, η ασφυκτική αγκαλη της "πραγματικότητας" προκαλει μία διαχυτη βουληση για μια κοινή αλλαγη των αξιακων

ιεραρχησεων. Το αιτημα για ανακαμψη του πολιτικου νοηματος μιας κοινης ευρωπαϊκης αλληλεγγυης βρισκεται ισως και παλι στην ημερησια διαταξη.

Γ. Τριτον, και ισως ακομα σημαντικότερο, είναι το ζήτημα οτι η πολιτικη συγκροτηση της ΕΕ είναι ακομα μια ανοικτη διαδικασια, και ένα στοιχημα. Το Μαστριχτ και το Αμστερνταμ οεν είναι παρα παροδικοι σταθμοι σε μια διαδρομη που εμφανιζεται αδηλη και δυσεντοπιστη ως προς τους στοχους της και ως προς τη δυναμικη της.

Και στο πλαισιο αυτο, το ζήτημα της πολιτικης κατευθυνσης και δομησης του ενιαιου χωρου δεν είναι δεδομενο και ετεροπροσδιορισμενο αλλα αιτουμενο και αναθεσπισιμο εφ ολης της υλης. Ισως μαλιστα, οι συζητησεις που μοιραια θα αρχισουν γυρω απο την οικοδομηση της πολιτικης Ευρωπης να αποτελεσουν και την καλυτερη ευκαιρα για την ευρυτερη αναδιατυπωση για το καιριο ζήτημα ποια είναι, ποια πρεπει να είναι, και ποια μπορεί να είναι η αρμοδιότητα του πολιτικου. Η ελλειψη των παραδοσιακων αγκυλωσεων θα μπορούσε να επιτρεψει την κατασκευη μιας νεας ευρωπαϊκης πολιτικης συνειδησης γυρω ακριβως απο την κατασκευη μιας αλληλεγγυας κοινωνικης Ευρωπης.

Σημρα βεβαια κατι τετοιο δεν ^{αυτην} διαφαινεται ουτε ^{ως} αχνη προοπτικη. Η Ευρωπη είναι / η ευρωπη των νομισματικων ισορροπιων, των μοστωλιων, της μονοπλευρης λιτοτητας διανθισμενης απο καλες προθεσεις και ρητορικες εξαρσεις. Αλλα η ιδια η στενοτητα και ελλειψη νοηματος των σημερινων πολιτικων προοπτικων είναι ισως και εκεινη που θα γεννησει μιαν νεα αξιακη διασταση.

Ουτε ο ανυπαρκτος και εν πασει περιπτωσει δυσκαθηωτος κοιнос πολιτισμος, ουτε τα μη εντόπισιμα και παντως αναστρεψιμα κοινα συμφεροντα είναι σε θεση να δημιουργησουν τις προυποθεσεις για ένα τήρως ελλειπον κοινο πολιτικο φαντασιακο.

Για να γίνει κατιο τετοιο, θα χρειαζοταν μια νεα φαντασιακη διασταση, μια ενεργοποιουσα ελπιδα, μια αμεσης εμβλειας κινητοποιουσα αξια, που να αντανακλα σε ολους τους κοινωνους ενος νεου κοινου πολιτικου και κοινωνικου γινεσθαι. Και το γινεσθαι αυτο, θα μπορούσε να επικεντρωθει γυρω απο το αλληλεγγυο κοινωνικο, ~~και~~ ^{ως} πολιτικο ^{αυτοθεσπιζεσθαι} των υπο αιρεσιν Ευρωπαίων, όχι ως υφισταμενης κοινοτητας αλλα ως ενσαρκωσης μιας νεας ελευθερης πολιτικης λογικης ενος νεου ελλογου "λαου", ενος νεου πολιτισμου, η διευρυμενου Volksgeist.

Μετα απο 200 χρονια, θα μπορουσε να ξαναρχισει το οραμα του ευρωπαικου διαφωτισμου, που εξαναγκαστηκε να κλεισει βιαια ολες τις σημασιες και ολες τις ελπιδες που ειχε τοτε ανοιξει.

Αυτο ακριβως θα μπορουσε να ειναι το κοινο προταγμα μιας ευρωπαικης αριστερας, σημερα. Και υπο τις παρουςες συνθηκες, μια τετοια κοινη αναδιατυπωση των αξιακων προτεραιτητων θα μπορουσε να αποβει κοσμοιστορικης σημασιας. Οχι μονο για την ιδια της Ευρωπη αλλα και για την οικουμενη ολοκληρη. Ομως, για να υπαρξει Αριστερα, πρεπει να υπαρξει και παλι πολιτικη. Και για να υπαρξει πολιτικη, θα πρεπει να εγκυψουμε και παλι συλλογικα στην επεξεργασια ενος ευρετικου και πειραματικου πολιτικου λονου που θα αρνειται την οποιαδηποτε πρωτοκαθεδρια του εξωθεν, του δεδομενου και του θεσφατου.

Η θεση στον Φοευρμπαχ θα πρεπει ισως λοιπον να συμπληρωθει. Επιχειρωντας να καταλαβουμε τον κοσμο, θα πρεπει να πεισθουμε οχι μονο οτι θελουμε να τον αλλαξουμε, αλλα κυριως οτι ΜΠΟΡΟΥΜΕ να τον αλλαξουμε. Για να γινει ομως αυτο, θα πρεπει να απαλλαγουμε απο το ερμα του εξωθεν επικαθορισμου ολων μας των διλληματων. Εφεξης ολα τα πολιτικα διακυβευματα θα πρεπει λοιπον να σχετικοποιηθουν και να υποστοουν την συλλογικη αξαικη τους επεξεργασια. Και κατι τετοιο μπορει να γινει μονο στη γηραια και δυσπιστη Ευρωπη. Αν ομως δεν γινει και μεχρι να γινει, δεν θα υπαρξει και η Ευρωπη ως νεα κοινη πολιτικη βουληση. Αυτη ακριβως ειναι και η ιστορικη ευθυνη της ευρωπαικης αριστερας. Αν δεν υπαρξει μια τετοια Ευρωπη, μια Ευρωπη που θα προβληματιζεται ανοικτα και ελευθερα για το "ποια κοινωνια θελει και πρεπει να κατασκευασθει" τοτε δε θα υπαρχει και ευρωπαικη πολιτικη, ουτε και κατα μειζονα λογον ευρωπαικη σοσιαλιστικη, Αριστερα. Και η ιδια η λεξη θα εγκατασταθει οριστικα αναμεσα στους ιακωβινους, τους χαρτιστες, τους αναρχοσυνδικαλιστες και τους ορεινους ολες δηλαδη τις αλλες ιστορικες μορφες που εμειναν μονο ως ονοματα.

Γιαυτο ομως και πιστευω οτι τελικως κατι τετοιο δεν μπορει παρα να γινει. Αρκει βεβαια οι ευρωπακιες αριστερες να αντιληφθουν οτι μπορουν και θελουν, αρκει να υπαγαγουν τη δραση τους στο λογο και οχι στα εξωθεν συμφεροντα που απο το γεγονος οτι τα σεβεται, καταληγει στο να τα υποθαλπει. Και ο ΛΟΓΟΣ ειναι παντα αισιοδοξος. Και γαιατο και μονον μπορουμε και εμεις να ειμαστε αισιοδοξοι, ~~malgre et contre tout.~~

Η ιαση ^{επισης} ~~αυτη~~ ειναι οτι ο λογος ειναι ο λογος.